

SELKOKIELI KOHTAAMISTYÖSSÄ

Mitä tekstiä voi
selkeyttää?

3.9.2021

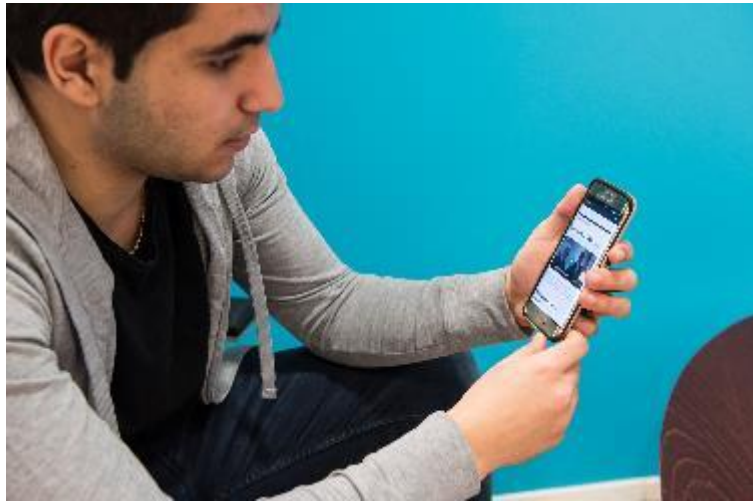
Riikka Tuohimetsä

riikkaliisatuohimetsa@gmail.com

www.tuohimetsa.com

Lukija on tärkein!

Lukija

- Kirjoita lukijan näkökulmasta.
- Suuntaa sanasi lukijalle. Suosi sinä-muotoa.
- Mieti, mitä tietoja lukija tarvitsee.
- Valitse sopiva ja kohtelias sävy.

Yleiskielellä:

Ja jos kävisikin niin, että palveluksen suorittamiseen tulisi mutkia matkaan, kannattaa muistaa: yksin ei koskaan tarvitse hajoilla.

Selkokielellä:

Jos asepalveluksen kanssa tulee vaikeuksia, et ole yksin.

Sinä-muoto selkeyttää tekstiä

Työpajalla noudatetaan hyviä käytöstapoja (tervehditään, huomioidaan muut ihmiset, käytetään asiallista kieltä).

→ Noudata hyviä käytöstapoja työpajalla (tervehdi, huomioi muut ihmiset, käytä asiallista kieltä)

Valmentautujan on ilmoitettava työpajalle nimi- tai osoitetietojen muutoksista.

→ Ilmoita työpajalle, jos nimesi tai osoitteesi muuttuu.

Kokonaisuus ja sisältö

- Kirjoita tärkein asia alkuun.
- Käytä kuvaavia otsikoita.
- Käytä väliotsikoita runsaasti.
- Pidä kappaleet lyhyinä.
- Rajaa ja karsi tekstin sisältöä.

Yleiskielellä:

Ja jos kävisikin niin, että palveluksen suorittamiseen tulisi mutkia matkaan, kannattaa muistaa: yksin ei koskaan tarvitse hajoilla.

Selkokielellä:

Jos asepalveluksen kanssa tulee vaikeuksia, et ole yksin.

TYÖPAJA X:N SÄÄNNÖT

Valmentautujalla on henkilökohtainen työaika, jota noudatetaan.

Pajalla PÄIHTYNEENÄ tai HUUMAUSAINOIDEN VAIKUTUKSEN ALAISENA OLEMINEN ON KIELLETTYÄ! **Henkilökunnalla on oikeus puhalluttaa valmentautuja ja ohjata tarvittaessa verikokeisiin.**

30 minuutin myöhästyminen johtaa rahattomaan päivään ja valmentautuja lähetetään kotiin.

Kahvitauko on KAKSI KERTAA päivässä klo: 09.00-9.15 ja 13.00-13.15

Ruokatauko on klo: 11.00-11.30.

Työpajalla tupakointi on sallittu VAIN TÄYSI-ikäisille tupakkapaikalla kerran tunnissa. **Tupakointialueen siisteydestä huolehtii jokainen omalta osaltaan!**

Kännykkä saa olla mukana, sitä saa käyttää VAIN tauoilla.

Työpajalla EI LAINATA rahaa tai tupakkaa.

Työpajalla noudatetaan hyviä käytöstapoja. (tervehditään, huomiodaan muut ihmiset, ei kiusata ja käytetään asiallista kieltä.)

Pidä huoli OMISTA ASIOISTASI, ÄLÄ SEKAANNU TOISTEN ASIOIHIN.

Poissaolot ilmoitetaan AINA X:lle.

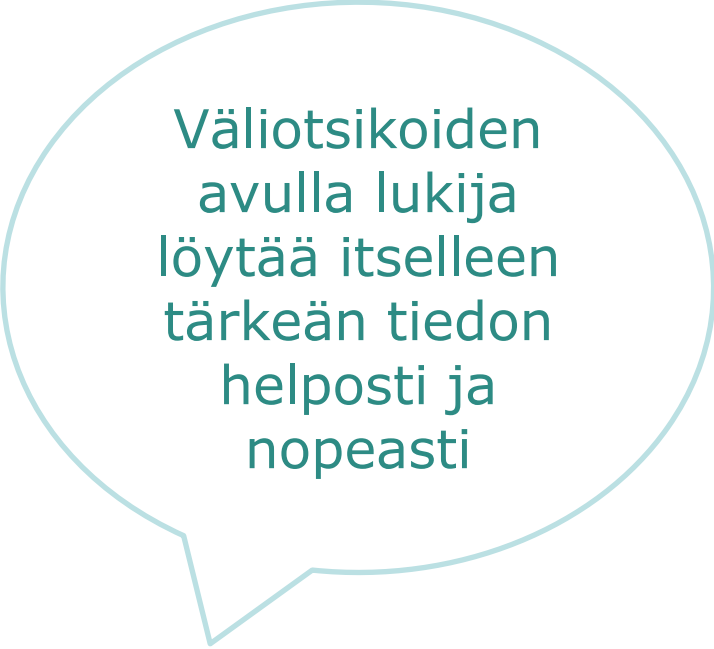
Sairauspoissaolosta tarvitaan AINA terveydenhoitajan- tai lääkärintodistus.

LUVATTOMAT POISSAOLOT johtavat pajajakson KATKEAMISEEN.

VALMENTAUTUJALLA ON VAITIOLOVELLISUUS.

Työpaja Junkin säännöt on käyty läpi valmentautujan kanssa. Valmentautuja on ymmärtänyt säännöt ja sitoutuu niiden noudattamiseen ja hyväksyy ne allekirjoittamalla. Valmentautujalle on annettu kirjallisena oma kappale työpajan säännöistä.

Auta lukijaa otsikoilla

Väliotsikoiden
avulla lukija
löytää itselleen
tärkeän tiedon
helposti ja
nopeasti

TYÖPAJAN SÄÄNNÖT

- Valmentautujalla on henkilökohtainen työaika, jota täytyy noudattaa.
- Tule pajalle selvänä. Päähtyneenä tai huumausaineiden vaikutuksen alaisena oleminen on kiellettyä! Henkilökunnalla on oikeus puhalluttaa valmentautuja ja ohjata tarvittaessa verikokeisiin.
- 30 minuutin myöhästyminen johtaa rahattomaan päivään ja valmentautuja lähetetään kotiin.
- Kännykkä saa olla mukana, mutta sitä saa käyttää vain tauoilla.
- Työpajalla ei lainata rahaa tai tupakkaa.
- Noudata hyviä käytöstapoja (tervehdi, huomioi muut ihmiset, älä kiusaa ja käytä asiallista kieltä).
- Pidä huoli omista asioistasi, älä sekaannu toisten asioihin.
- Valmentautujalla on vaitiolovelisuus.

TAUOT

- Kahvitauko on kaksi kertaa päivässä: kello 9.00–9.15 ja 13.00–13.15
- Ruokatauko on kello 11.00–11.30.

TUPAKOINTI

- Tupakointi on sallittu vain täysi-ikäisille.
- Tupakoida saa kerran tunnissa tupakkapaikalla.
Muista siivota jälkesi.

POISSAOLOT

- Ilmoita poissaolot aina x:lle.
- Jos olet pois sairauden takia, tarvitset aina terveydenhoitajan- tai lääkärintodistuksen.
- Jos olet pois ilman lupaa, pajajaksosi loppuu.

Tiedon määrä

Vähennä informaatiota

- Keskity olennaiseen, karsi lukijaa turhaan rasittava tieto.
- Lyhennä tekstiä rohkeasti. Poista virkkeistä turhat sanat.
- Älä kuitenkaan tee tekstistä liian tiivistä.

Lisää informaatiota

- Usein pitää lisätä yleistietoa.
- Usein pitää selittää sanoja, asioita ja asioiden välisiä suhteita.
- Jos aihe on abstrakti, anna siitä konkreettisia esimerkkejä.

Sanat

- Käytä tuttuja ja helppoja arkipäivän sanoja.
- Suosi lyhyitä, konkreettisia ja kotoperäisiä sanoja.
- Vältä pitkiä, abstrakteja, kuvallisia ja vanhoja sanoja.
- Selitä tai korvaa vaikeat sanat ja käsitteet.

Yleiskielellä:

Ja jos kävisikin niin, että palveluksen suorittamiseen tulisi mutkia matkaan, kannattaa muistaa: yksin ei koskaan tarvitse hajoilla.

Selkokielellä:

Jos asepalveluksen kanssa tulee vaikeuksia, et ole yksin.

Yleiskielestä selkokieleen

Tällä lomakkeella Etsivästä työstä siirtyvän asiakkaan palvelusuhteita koskevien suunnitelmien ja kontaktien hoito- ja ylläpitovastuu siirtyy vastaanottavalle _____.

ESIMERKIKSI NÄIN:

Annan luvan siihen,
että Etsivä työ siirtää tietoni eteenpäin.
Jatkossa suunnitelmistani ja palveluistani
pitää huolen _____.

[www.intory.fi/etsiva-nuorisotyo/etsivalle-nuorisotyontekijalle/
materiaalit/tyokaluja-ja-menetelmia/](http://www.intory.fi/etsiva-nuorisotyo/etsivalle-nuorisotyontekijalle/materiaalit/tyokaluja-ja-menetelmia/)

Rakenteet

- Suosi lyhyitä lauseita ja virkkeitä.
- Kerro yhdessä lauseessa yksi tärkeä asia.
- Käytä helppoja peruslauseita:
joku tekee jotakin.
- Käytä mahdollisimman helppoa muotoa sanasta.
- Muista tärkeät pikkusanat: *kun, ja, mutta, koska, kuitenkin*

Yleiskielellä:

Ja jos kävisikin niin, että palveluksen suorittamiseen tulisi mutkia matkaan, kannattaa muistaa: yksin ei koskaan tarvitse hajoilla.

Selkokielellä:

Jos asepalveluksen kanssa tulee vaikeuksia, et ole yksin.

Helpot ja vaikeat sijamuodot?

perusmuoto	hakulomake	hakulomakkeet
essiivi	hakulomakkeena	hakulomakkeina
genetiivi	hakulomakkeen	hakulomakkeiden
partitiivi	hakulomaketta	hakulomakkeita
translatiivi	hakulomakkeeksi	hakulomakkeiksi
inessiivi	hakulomakkeessa	hakulomakkeissa
elatiivi	hakulomakkeesta	hakulomakkeista
illatiivi	hakulomakkeeseen	hakulomakkeisiin
adessiivi	hakulomakkeella	hakulomakkeilla
ablatiivi	hakulomakkeelta	hakulomakkeilta
allatiivi	hakulomakkeelle	hakulomakkeille
abessiivi	hakulomakkeetta	hakulomakkeitta
instruktiivi	hakulomakkein	hakulomakkein
komitatiivi	hakulomakkeineen	hakulomakkeineen

Käytä lyhyitä peruslauseita

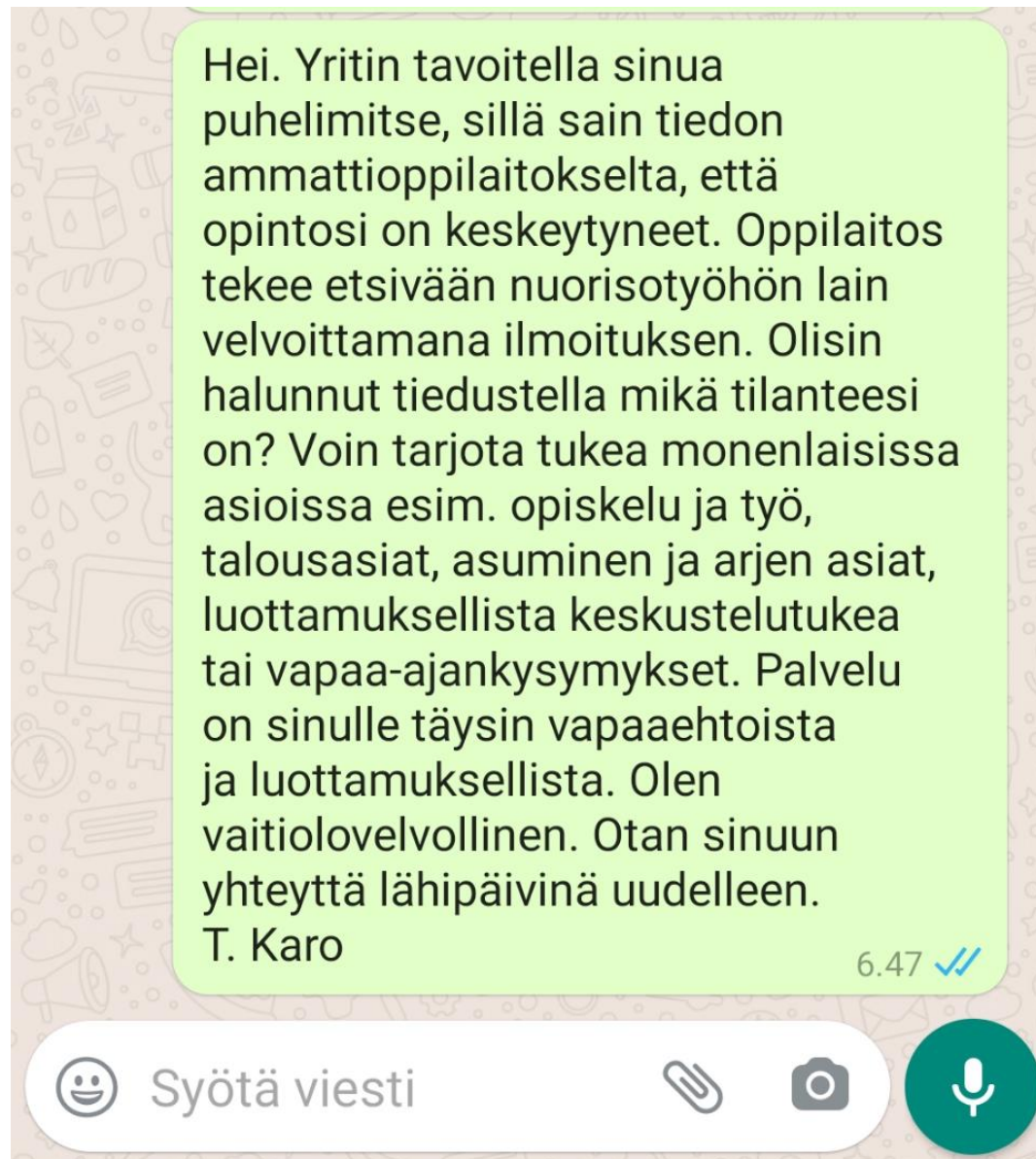
Nuorelle on tehty suunnitelma,
joka perustuu hänen tavoitteisiinsa.

Nuorelle on laadittu yksilöllinen suunnitelma,
joka pohjautuu hänen sopimuksensa tavoitteisiin.

Jokaiselle nuorelle on laadittu yksilöllinen
suunnitelma, joka pohjautuu hänen sopimuksensa
tavoitteisiin ja on tarkistettu/tullaan tarkistamaan
yhdessä viranomaisen, nuoren ja valmentajan
kanssa yhteistyössä.

Muista selko-ohjeet myös viesteissä

Sama selkokielellä

Hei!

Yritin soittaa sinulle. Olen Karo etsivästä nuorisotyöstä. Sain koululta tiedon, että opintosi ovat keskeytyneet. Mikä tilanteesi on nyt? Voin auttaa sinua esimerkiksi näissä asioissa:

- opiskelu ja työ
- raha-asiat
- asuminen ja arjen asiat
- vapaa-aika.

Palvelu on sinulle täysin vapaaehtoista ja luottamuksellista. Soitan sinulle lähipäivinä uudelleen.

T. Karo etsivästä nuorisotyöstä

6.42 ✓✓

Hei. Yritin tavoitella sinua puhelimitse, sillä sain tiedon ammattioppilaitokselta, että opintosi on keskeytyneet. Oppilaitos tekee etsivään nuorisotyöhön lain velvoittamana ilmoituksen. Olisin halunnut tiedustella mikä tilanteesi on? Voin tarjota tukea monenlaisissa asioissa esim. opiskelu ja työ, talousasiat, asuminen ja arjen asiat, luottamuksellista keskustelutukea tai vapaa-ajankysymykset. Palvelu on sinulle täysin vapaaehtoista ja luottamuksellista. Olen vaitiolovelvollinen. Otan sinuun yhteyttä lähipäivinä uudelleen.
T. Karo

6.47 ✓✓

😊 Syötä viesti

Somepäivittäjän muistilista

- muista selkokielen perusohjeet
- älä esitä tekstiä vain kuvassa, laita sama tieto myös tekstinä
- nimet tai aihetunnisteet eivät sotke tekstin hahmottamista:
 - Jos aihetunniste koostuu useammasta sanasta, aloita sanat isolla #EtsiväNuorisotyö
 - Jos nimimerkki on vaikea hahmottaa, mieti, voitko käyttää postauksessa tägäyksen lisäksi henkilön oikeaa nimeä (vrt. *Matti Meikäläinen* > @MeigäMaza).
 - Käytä aihetunnistetta tai @nimeä perusmuodossa, jos mahdollista.

intolaiset • Following

intolaiset Saapumiserä 2/2021
huomio! Etsivä nuorisotyö toivottaa
kaikille tänään asepalveluksensa
aloittaville varusmiehille ja -naisille
särmiä inttipäiviä.

Ja jos kävisikin niin, että palveluksen
suorittamiseen tulisi mutkia matkaan,
kannattaa muistaa: yksin ei koskaan
tarvitse hajoilla. Apu on lähellä niin
varuskunnassa kuin sen
ulkopuolellakin. Sosiaalikuraattorit
ovat alokkaiden hyvinvoinnin tukena
jokaisessa joukko-osastossa.

Mikäli palvelus keskeytyy ja
suunnitelmat menevät uusiksi, on
Aikalisän paikka. Kuraattorien kanssa
yhteistyötä tekevät etsivät

40 likes

JULY 5

Ohjeiden kirjoittaminen

- Pidä ohjeet lyhyinä ja selkeinä.
- Pilko ohje pieniin osiin.
- Käytä käskymuotoa ja sinä-muotoa.
- Numeroidut luettelot helpottavat hahmottamista.

Smoothie eli pirtelö 2 annosta

Välineet: korkea astia, mitta, sauvasekoitin

1	banaani
1 dl	mustikoita
2 dl	maitoa
1 dl	jugurttia

1. Kuori ja paloittele banaani.
2. Laita kaikki aineet astiaan.
3. Sekoita sauvasekoittimella, kunnes smoothie on tasaista.
4. Kaada laseihin.

Selkokuva auttaa ymmärtämään tekstiä

- Valitse kuva, joka liittyy tekstiin ja tukee sitä.
- Huomioi kuvan tunneviesti.
- Kuva on riittävän suuri.
- Kuva on hyvälaatuinen ja selkeä.
- Rajaa turhia yksityiskohtia pois.

Kuvat tueksi

Käytä kasvomaskia bussissa ja junassa

Langasta voi neuloa

pipon,

kaulaliinan,

lapaset,

sukat

tai villapaidan.

3. **Ripottele** jauhoja taikinän päälle.

4. **Taputtele** taikina käsin tasaiseksi pyöreäksi levyksi. Levy saa olla noin 1 cm:n paksuinen.

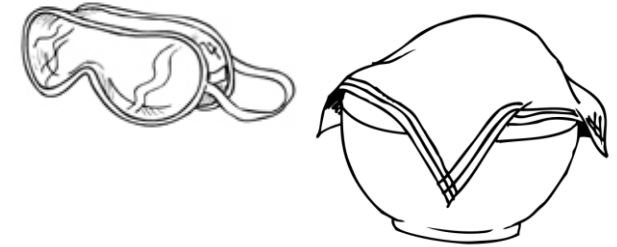
5. **Jaa** levy neljään osaan taikinapyörällä.

Lähteet: [Selkosanomien kuvauutiset](#)

Mirja Manninen. Onnistu keittiössä! Onnistu leivonnassa.

Kuvia ja työkaluja

- Papunetin kuvapankki ja kuvatyökalu
papunet.net/materiaalia/kuvatyökalu
- Papuri-työkalu verkkokirjojen tekemiseen
papuri.papunet.net
- AmmE-kuvapankki
www11.edu.fi/amme2/

Muista nämä!

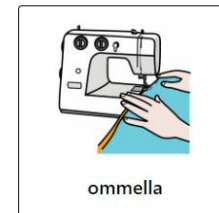

Älä juo alkoholia, jos:

- olet raskaana.
- sinulla on sairaus tai vamma, jota juominen pahentaa.
- sinulla on krapula.
- et pysty hillitsemään juomista.
- olet poissa koulusta tai töistä juomisen takia.
- olet humalassa väkivaltainen tai haastat riitaa.
- joudut humalassa tapaturmiin.
- juomisesi huolestuttaa läheisiäsi.

Mieti näitä kysymyksiä:

- Kuinka usein juot alkoholia?
- Kuinka paljon juot alkoholia kerralla?
- Kuinka usein olet humalassa?
- Miten juomisesi vaikuttaa sinuun?
- Miten juomisesi vaikuttaa muihin ihmisiin?
- Miten juominen vaikuttaa perheeseesi?
- Miten juominen vaikuttaa työhösi tai opiskeluusi?
- Miten juominen vaikuttaa nukkumiseesi?

ommella

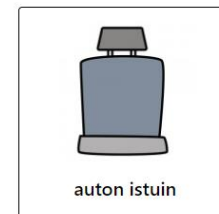
ommella
ompelekoneella

ompelekone

tarkka

auton istuin

auton matto

autokorjaamo

auton akku

Testaa itsesi: Paljonko juot alkoholia? (Selvis-hanke 2020)

Tee tekstistä helppolukuista myös visuaalisesti

- fontti on selkeä ja riittävän iso
- tekstin ja taustan välinen kontrasti on hyvä
- taitto on ilmava
- painettu teksti on rivitetty selkoperiaatteiden mukaan
 - rivillä on enintään 60 merkkiä
 - lause alkaa mielellään aina rivin alusta
 - yhteen kuuluvat sanat ovat samalla rivillä
- verkkotekstin palsta on kapea

Kokonaisuus on helppo lukea ja hahmottaa

2 ERILAISIA TYÖSUHTEITA

Tarkista aina työsopimuksesta, millainen työsopimus sinulla on. Työsopimus voi olla vakituinen tai määräaikainen. Jos työsi on määräaikainen, varmista, että siihen on pätevä syy.

Työ voi olla kokoaikainen tai osa-aikainen. Jos mahdollista, älä tee nollatuntisopimusta. Silloin et ehkä saa palkkaa.

26

VAKITUINEN VAI MÄÄRÄAIKAINEN TYÖ?

Vakituinen työ tarkoittaa, että työsopimus on voimassa toistaiseksi. Työsopimukseen ei ole kirjoitettu työn päättymisaikaa. Työ jatkuu niin kauan, kunnes työntekijä tai työnantaja haluaa lopettaa eli irtisanoa työsuhteen. Yleensä työsopimuksen pitää olla vakituinen. Jos työsopimuksesi on vakituinen, sinua kutsutaan vakituiseksi työntekijäksi.

Määräaikainen työ kestää vain sen ajan, joka työsopimuksessa lukee. Työsopimukseen on kirjoitettu työn päättymisaika.

Etsivä nuorisotyö

15–29-vuotias nuori, etsivä nuorisotyö auttaa sinua selkiyttämään elämäntilannettasi ja tulevaisuudensuunnitelmiasi.

Ota yhteyttä jos

- et tiedä mistä saisit apua
- kaipaat tukea tämän hetkisessä elämäntilanteessasi tai tulevaisuuden suunnittelussa
- kotoa lähteminen ja asioiden hoitaminen tuntuu vaikealta
- olet ilman työ- tai opiskelupaikkaa tai etsit tekemistä arkeen
- etsit jotain muuta palvelua

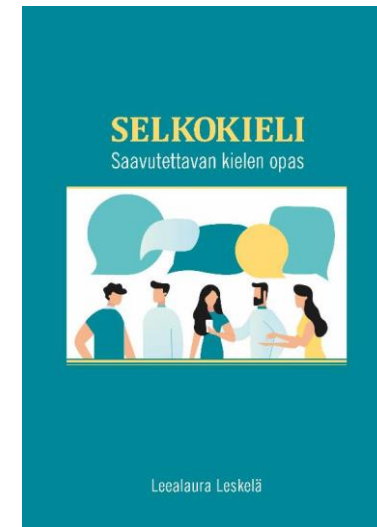

Lisätietoa

● Selkokieli

(Leealaura Leskelä 2019)

- uusin tieto selkokielestä ja saavutettavuudesta
- kirjoitettu ja puhuttu selkokieli
- tekstin visuaalisuus

● Selkokirjoittajan tekstilajit

(Leealaura Leskelä & Auli Kulkki-Nieminen 2015)

- tekstilajikohtaisia kirjoitusohjeita ja vinkkejä selkokielen kirjoittajille

● Selkokielen käsikirja

(Hannu Virtanen, 2009)

- perustietoa selkokielestä
- kommentoidut selkokirjoitusohjeet

Suuret sanat ja pienet sanat

Älä koskaan pelkää pitkiä, suuria sanoja.
Suuret sanat merkitsevät pieniä asioita.

Kaikki suuret asiat sanotaan pienillä sanoilla
sellaisilla kuin ilo ja itku, sota ja rauha.
Tai maa, metsä, päivä, onni, koti, syli.

Opi käyttämään pieniä
sanoja suurista asioista.
Se on vaikeaa.
Mutta pienillä sanoilla sanot,
mitä todella tarkoitat.

Kun et tiedä, mitä tarkoitat,
käytä silloin pitkiä, suuria sanoja
– ja usein hämäys onnistuu.

Runo Arthur Kudner
Käännös Ari Sainio

